

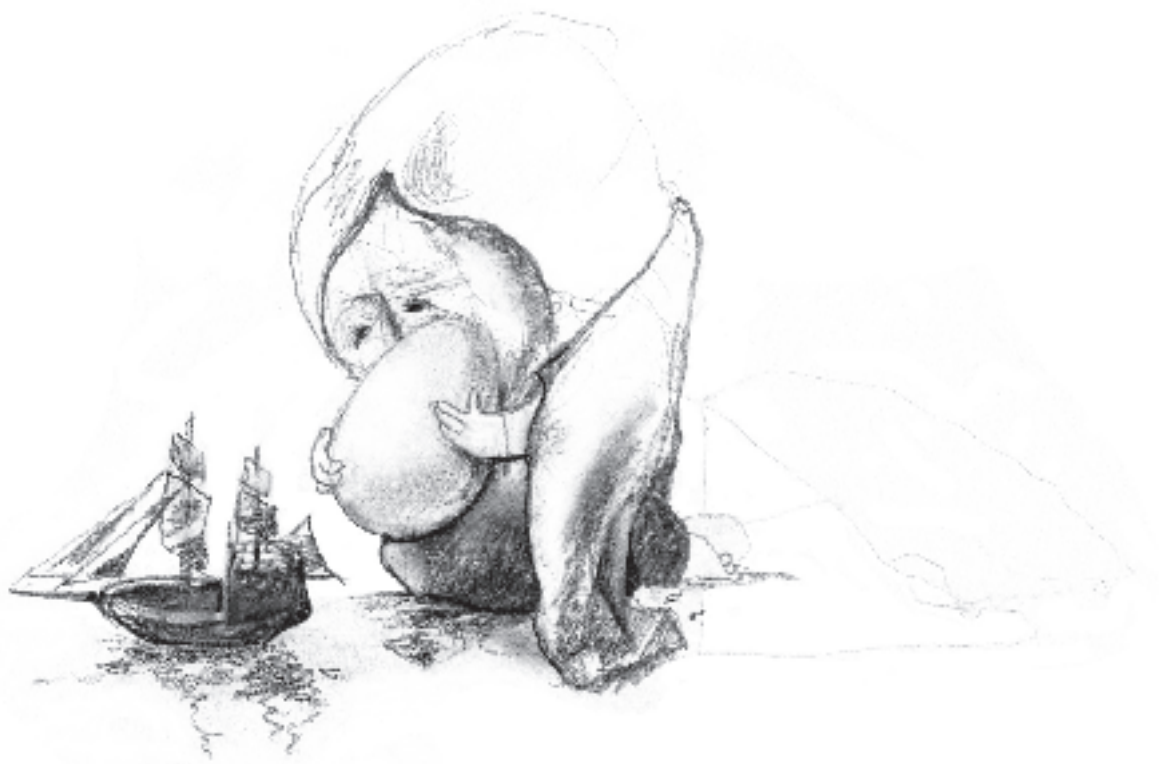
Kehotus katumukseen¹

De profundis clamavi ad te, Domine; Domine, exaudi vocem meam². Koska tänä iltana, kunnianarvoiset Isät ja ylempiärvoiset veljet, puhun teidän laupeuksillenne, totelakseni ylempiäni, jotakin katumuksesta, minusta on hyvä aloittaa kehotukseni Pyhän Hengen opettajan, profeetta Daavidin sanoilla, jotta ne, jotka ovat hänen tavoin tehneet syntiä, voivat, hänen sanojensa mukaan, toivoa saavansa anteeksiannon korkeimmalta ja lempeimmältä Jumalalta. Ja että voivatko he saada anteeksi, koska hänkin sai, heidän ei tule pelätä, sillä suurempaa virhettä ja suurempaa katumusta kuin hänen tapauksessaan ei voi kuvitella, eikä Jumalalta suurempaa anteeksiantoa. Ja siksi profeetan tavoin sanomme: Herra, minä, synnin syvyyksistä, nöyrällä ja kyyneelten täyttämällä äänellä, pyydän sinulta, Herra, anteeksiantoa; ja rukoulen sinua että äärettömässä hyvydessäsi olisit valmis sitä antamaan. Kenenkään ei pitäisi siis pelätä sen saamista jos hän kyyneleisillä silmillä, levottomalla sydämellä ja surun täyttämällä äänellä sitä pyytää. Voi Jumalan suunnatonta sääliä! Voi rajatonta hyvyttä! Korkeimmalle Jumalalle oli tiedossa, kuinka helppoa ihmisen on tehdä syntiä; hän näki, että joutuessaan kestämaan koston, yksikään ihminen ei voisi pelastua; hän ei olisi voinut tarjota parempaa parannuskeinoa ihmisten heikkoutta vastaan kuin varoituksen siitä että ei synty, vaan synnissä pysyminen, on se joka vaarantaa anteeksiannon; siten hän avasi ihmisille tien katumukseen, jotta nämä, toisen tien kadotettuaan, voisivat sen avulla nousta taivaaseen.

Siksi katumus on ainoa keino hyvittää kaikki pahat teot, kaikki ihmisten erehdykset; nämä, vaikka niitä on monia ja niitä tehdään monin eri tavoin, voidaan kuitenkin suurimmaksi osaksi jakaa kahteen: ensimmäinen on epäkiitollisuus Jumalaa kohtaan, toinen epäystävällisyys lähimmäisiä kohtaan. Mutta jotta ymmärtäisimme kiittämättömyytemme Jumalaa kohtaan, lienee paikallaan pohtia millaisia ovat ne suopeuden osoitukset, joita olemme hänen taholtaan saaneet. Ajatelkaa, kuinka kaikki tehdyt ja luodut asiat on tehty ja luotu ihmistä varten. Näette ensinnäkin valtavan määrän maata, jonka, jotta ihmiset sitä voisivat asuttaa, hän ei antanut täyttyä vedellä, vaan jätti osan siitä paljaaksi heidän käyttöönsä. Sen jälkeen hän antoi siihen syntyä monia

eläimiä, monia kasveja ja monia yrttejä ja kaikkea muuta mitä sen päällä kasvatetaan, heidän hyväkseen; eikä hän ainoastaan halunnut että maa tarjoaisi heille elannon, vaan käski myös kaikkien vesien ravita lukemattomia eläimiä heidän ruoakseen. Mutta jättäkäämme nämä maalliset asiat, kohotakaamme silmämme taivaalle, ajatelkaamme näkemiemme asioiden kauneutta; osan näistä hän on tehnyt meidän käyttöömmek, osan siksi, että havaitessamme niiden loiston ja ihmeellisuuden, meissä syntyisi jano ja kaipaus saada osaksemme myös näitä muita asioita. Ettekö näe kuinka aurinko uurastaa, jotta saisimme osan hänen valostaan, jotta saisimme elää hänen voimastaan, me ja ne muut asiat jotka Jumala on luonut meitä varten? Siten kaikki asiat on luotu ihmisen kunniaksi ja hyväksi, ja ihminen on ainoana luotu Jumalan hyväksi ja kunniaksi: tälle hän antoi puheen, jotta tämä voisi häntä ylistää; hän antoi näön, joka ei ole suuntautunut maahan kuten muilla eläimillä, vaan taivaaseen, jotta tämä jatkuvasti sen näkisi; hän antoi kädet, jotta tämä voisi rakentaa temppeleitä, suorittaa uhrauksia hänen kunniakseen; hän antoi järjen ja ymmärryksen, jotta tämä voisi pohtia ja ymmärtää Jumalan suuruuden. Katsokaa, siis, kuinka suuren epäkiitollisuuden vallassa ihminen nousee Jumalaa vastaan! ja kuinka suuren rangaistuksen hän ansaitsee kun hän vääristää näiden asioiden käytön ja kääntää ne pahuuteen! Ja kieli, joka on tehty Jumalaa ylistämään, herjaa häntä; suun, joka on tehty ravitsemista varten, hän muuntaa viemäriksi ja tavaksi tyydyttää ruokahalunsa ja mahansa ylellisillä ja liiallisilla ruoilla; nuo pohdinnat Jumalasta hän kääntää maallisten asioiden pohdinnaksi; halu säilyttää ihmislaji kääntyy himoksi ja tuhanneksi muuksi irstaudeksi. Ja näin ihminen, näiden julmien tekojen kautta, muuttaa itsensä rationaalisesta eläimestä julmaksi eläimeksi. Harjoittamalla tällaista epäkiitollisuutta Jumalaa kohtaan ihminen muuttuu, siten, enkelistä paholaiseksi, herrasta orjaksi, ihmisestä pedoksi.

Nämä jotka ovat epäkiitollisia Jumalaa kohtaan, on mahdotonta että he eivät olisi myös epäystävällisiä lähimmäisiä kohtaan. Lähimmäisiä kohtaan epäystävällisiä ovat ne, joilta puuttuu lähimmäisenrakkautta. Tämä, isäni ja veljeni, on ainoa asia joka nostaa sielumme taivaaseen; tällä on enemmän arvoa kuin millään muilla ihmisen hyveillä;

Kuvitus: Janne Martola

tämä on se, josta kirkko puhuu pitkästi, että sillä, jolla ei ole lähimmäisenrakkautta, ei ole mitään; tästä sanoo pyhä Paavali: ”Si linguis non solum hominum, sed angelorum loquar, caritatem autem non habeam, factus sum sicut aes sonans”³; tähän perustuu Jeesuksen usko. Lähimmäisenrakkautta ei voi tuntea sellainen, joka ei ole täynnä uskontoa, koska lähimmäisenrakkaus on kärsivällinen, hyväntahtoinen, se ei ole kateellinen, vääristelevä, ei ylpeile, ei ole kunnianhimoinen, ei etsi omaa etua, ei suutu, ei ajattele pahaa, ei iloitse siitä, ei nauti turhuuksista, kestää kaiken, uskoo kaiken, toivoo kaikkea⁴. Voi jumalallinen hyve! Voi, onnellisia ovat he jotka sinut omistavat! Tämä on se taivaallinen vaate, johon meidän tulee pukeutua jos haluamme päästä sisään keisarimme Jeesuksen Kristuksen taivaallisiin häihin taivaalliseen valtakuntaan⁵; näin, koska ne jotka eivät ole siihen pukeutuneet, ajetaan taivaallisista juhlista ja laitetaan ikuisen tuleen. Sen, jolta tämä puuttuu, täytyy välttämättä olla epäystävällinen lähimmäistä kohtaan: hän ei auta tätä, ei tue tätä virheiden sattuessa, ei lohduta tätä koettelemuksissa, ei opasta tietämättömiä, ei neuvo virhettä tekevää, ei auta hyviä, ei rankaise pahoja. Nämä rikkomukset lähimmäistä kohtaan ovat vakavia, epäkiitollisuus Jumalaa kohtaan on erittäin vakava; koska sorrumme usein näihin kahteen paheseen, Jumala, hyväntahtoinen luoja, on näyttänyt meille tien itsemme parantamiseen, joka on katumus. Sen voiman hän on näyttänyt töillään ja sanoillaan: sanoillaan, kun hän käski pyhää Pietaria antamaan anteeksi seitsemänkymmentä kertaa seitsemän kertaa yhden päivän aikana miehelle, joka pyysi häneltä anteeksiantoa; töillään, kun hän antoi anteeksi Daavidille tämän aviorikoksen ja murhan, ja pyhälle Pietarille sen loukkauksen kun tämä kielsi hänet ei ainoastaan yhdesti vaan kolmesti. Mitä syntiä Jumala ei anna teille anteeksi, veljeni, jos vilpittömästi tukeudutte katumukseen, koska hän antoi anteeksi nämä heille? Eikä hän ainoastaan antanut heille anteeksi, vaan korotti nämä korkeimpien taivaaseen valittujen joukkoon; ainoastaan koska Daavid, maan tomussa, täynnä liikutusta ja kynneliä, huusi: ”Sääli minua, Jumala”⁶; ainoastaan koska pyhä Pietari lakkaamatta katkerasti itki syntejään ja Daavid itki omiaan, he molemmat ansaitsivat anteeksiannon.

Mutta koska katuminen ja itkeminen ei riitä, vaan täytyy teoissa varautua vastustamaan syntiä, ettei enää erehtyisi, poistaa mahdollisuus pahan tekemiseen, on sopivaa jäljittellä pyhää Fransiscusta ja pyhää Hieronymusta. Hillitäkseen lihaa ja ottaakseen siltä pois keinot pakottaa heitä syntisiin tekoihin, toinen näistä kieriskeli okaissa ja toinen avasi rintansa kivellä. Mutta millä kivillä tai millä okailla hillitsemme halumme koronkiskontaan, halpamaisiin tekoihin, huijauksiin joita tehdään lähimmäisiä kohtaan, ellei almuilla ja kunnioittamalla häntä ja tekemällä hänelle hyvää? Mutta olemme himon huijaamia, osallisia synteihin, ja kietoutuneita synnin pauloihin, ja löydämme itsemme paholaisen käsistä. Siksi, päästäksemme siitä ulos, meidän täytyy turvautua katumukseen ja huutaa Daavidin kanssa: ”Sääli minua, Jumala” ja itkeä pyhän Pietarin kanssa, ja katua kaikkia vääriä tekojamme ja katua ja ymmärtää selvästi että kaikki mikä miellyttää maailmaa on vain lyhyttä unta⁷.

Suomentanut Paul-Erik Korvela

Viitteet

1. Suomennoksessa käytetyt tekstit sisältyvät teoksiin Machiavelli: *Tutte le opere storiche, politiche e letterarie*, Newton & Compton, Rooma 1998, ja Machiavelli: *The Chief Works and Others*, trans. Allan Gilbert, Duke University Press, Durham ja Lontoo 1989. Suomennosta koskevista kommentteista kiitän Mikko Lahtista.
2. ”Syvyydestä minä huudan sinua, Herra. Herra, kuule minun ääneni” (Psalmi 130). Alkuperäisessä tekstissä sitaatti on latinaksi.
3. ”Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali” (1. Kor. 13:1). Machiavelli on kääntänyt lauseen sulkuihin italiaksi. Suomalainen versio käyttää pelkästään sanaa rakkaus Machiavellin käyttämän ’carità’ sanan kohdalla. Englanninkielinen raamatun King James Version käyttää sanaa ”charity”, ei ”love”. Olen käyttänyt tässä termiä lähimmäisenrakkaus koska se on lähempänä Machiavellin ajatusta.
4. Lista löytyy raamatusta (1. Kor. 13:4-7), mutta Machiavelli on muokannut sitä. Raamatun listassa ei mainita kunnianhimoa.
5. Viittaus Matteuksen evankeliumiin, jossa Jeesus vertaa Taivasten valtakuntaa häihin (Matt. 22 :1-14).
6. ”Jumala, ole minulle armollinen hyvyydessäsi” (Psalmi 51:3).
7. Lainaus on Petrarcan soneteista Lauralle (I).